

Verzekeringswiskundigen en onzekerheid

Auteur

Inge van den Doel

Het Actuarieel Genootschap en haar rechtsvoorgangers bestaat 123 jaar. Het lustrum van de VBA is er niets bij. Hoe gaat een actuaris om met extreme risico's? De beroepsgroep van actuarissen voor het voetlicht.

Hij is net twee dagen in functie. Jeroen Breen, de kersverse directeur van het AG & AI, heeft al genoeg te vertellen. We zitten in de bestuurskamer van het kantoor van het Actuarieel Genootschap en Actuarieel Instituut in Papendorp, bij Utrecht. Nog voordat we onszelf goed en wel aan elkaar hebben voorgesteld, tekent hij het bekende kwadrant met kwantitatieve en kwalitatieve risico's op de ene as en financiële en operationele risico's op de andere. Hij zegt er voor de duidelijkheid nog even bij dat operationele risico's ook geld kunnen kosten en dat niet-financiële risico's dus eigenlijk niet zo'n gelukkige term is.

De beroepsgroep van actuarissen staat voor grote uitdagingen. Solvency II is binnen twee jaar een feit. Met de komst van Solvency II zal de Wft moeten worden aangepast en het is nog maar de vraag in hoeverre de verplichte actuariële certificering bij verzekeraars zal blijven bestaan. De actuariële functie en de risicomanagement functie groeien naar elkaar toe en het is dus van belang om vast te stellen wat er eventueel nog in de actuariële functie

ontbreekt. Kan de actuaris het werkkterrein "managing financial risks" claimen? Heeft de actuaris de juiste competenties om die broek aan te trekken? En zo niet welke competenties moeten dan nog worden ontwikkeld? Wat kan een actuaris met gebeurtenissen met een heel kleine kans maar wel een enorme impact? Hoe gaat een actuaris om met een wereld waarin staartrisiko's normaal zijn en verwachtingen niet uitkomen? Risico's calculeren en accepteren is een wezenlijk onderdeel van iedere onderneming, verzekeraar of pensioenfonds.

—
Kan de actuaris het werkkterrein "managing financial risks" claimen? Heeft de actuaris de juiste competenties om die broek aan te trekken?
—

We zitten al zeker een kwartier in dit gesprek, als we echt aan het voorstellen toekomen. Jeroen is begonnen als adelborst op het Koninklijk Instituut voor de Marine in Den Helder, alvorens hij Technische Wiskunde ging studeren. Na deze studie heeft hij de lerarenopleiding wiskunde afgerond. Aha, een docent, vandaar de bevoegen uiteenzetting! Begon zijn loopbaan bij een klein actuariële adviesbureau, dr. WGJ ten Pas en is tegelijkertijd Actuariële Wetenschappen gaan studeren, wat hij in 1996 afrondde. Via een reeks van fusies en overnames werd het uiteindelijk Towers Watson. Na bijna 20 jaar consultancy was hij toe aan iets anders. Jeroen was al intensief betrokken bij het AG als voorzitter van de commissie kwaliteitszorg. Toen Anno Bousema na 17 jaar trouwe dienst zijn vertrek aankondigde en de functie van directeur vacant kwam, hoefde Jeroen niet lang na te denken.

De VBA kijkt stiekem wel eens naar het AG als een mooi voorbeeld van een beroepsvereniging die het goed voor elkaar heeft. Het aantal leden is niet heel veel groter: 950 actuarissen AG, 130 actuariële analisten AG en een kleine 300 geaffilieerde leden, in totaal zo'n 1400. Het AG staat hoog aangeschreven en heeft een indrukwekkende bureauorganisatie. Klein begonnen, hield het verenigingsbureau in de jaren tachtig kantoor bij Delta Lloyd en

daarvoor bij Nedlloyd. Onder leiding van Anno Bousema maakte het AG een enorme bloei door. Bousema wilde onafhankelijk gehuisvest zijn en verhuisde in 1996 met vier medewerkers naar Woerden. Het bureau groeide snel: in 1998 werd 200 m² kantoorruimte erbij getrokken. In september 2008 verhuisde het bureau naar haar eigen Johan de Witt huis in Papendorp, waar nu 22 mensen werken. Naast het AG was Bousema ook verantwoordelijk voor het Actuarieel Instituut, wat actuariële opleidingen verzorgt. Het AI is in 1995 opgericht als opvolger van de stichting BUOAW, de buitenuniversitaire opleiding actuariële wetenschappen. Inmiddels is de opleiding tot actuaris AG vernieuwd en volgen studenten die actuaris willen worden een opleiding aan UvT (EMAS) of UvA (AEMAS).

Wat is Jeroen van plan met deze prachtige vereniging? Er zijn strategische issues, zoals vergrijzing en daaraan gekoppeld pensioen en zorg, het pensioenakkoord, een nieuw toezichtkader voor pensioenfondsen mogelijk gebaseerd op Solvency II. Jeroen wil dat het AG nog meer betrokken is bij maatschappelijk relevante ontwikkelingen die er toe doen en dat nog meer mensen het prachtige vak van actuaris gaan uitoefenen.

Terug naar het thema van dit VBA Journaal. Het onderwerp aan het begin van ons gesprek. Volgens Jeroen worden echte stress tests op dit moment nog te weinig gedaan. Wat is eigenlijk een extreem scenario? De rente 50 jaar lang op 1% bijvoorbeeld, dat is toch niet onvoorstelbaar, denk maar aan Japan. En dan zijn er natuurlijk altijd nog de Black Swans. Wat gebeurt er met een organisatie wanneer zo'n scenario optreedt? Als er voortekenen zijn van een extreem scenario – bij het scenario van langdurig lage rente zijn die er in overvloed – stel dan eerst de impact vast. Kun je dit niet uitrekenen, maak dan gebruik van expert opinions: praat met bestuurders. Is de impact serieus, bedenk dan welke beheersmaatregelen je hebt. Maak de vertaalslag van rekenen naar de vraag: wat doen we ermee? Als je weet dat jouw producten gevoelig zijn voor een bepaald scenario, dan moet je blijven monitoren en bijsturen als het een bepaalde kant op dreigt te gaan. Bij strategische keuzes is een risicoanalyse op zijn plaats. Maar je kunt geen bedrijf besturen als je allerlei mogelijke extreme scenario's meeneemt, want dan neem je uiteindelijk mogelijk geen enkel risico meer, en is dat wel wat je wilt? Jeroen ziet diversificatie als een goede manier om risico's te nivelleren. Een beleggingsprofessional had het ook kunnen zeggen.

Actuarieel Genootschap en Actuarieel Instituut (AG&AI)

Het Actuarieel Genootschap (AG) is de Nederlandse beroepsvereniging van actuarissen en actuarieel analisten. Het AG, dat in 2013 haar 125-jarig bestaan zal vieren, heeft zich ontwikkeld tot een platform waar actuarissen en actuarieel analisten met elkaar en met de maatschappij communiceren. Het AG is uitgever van het tweemaandelijks magazine De Actuaris.

Na het behalen van het diploma actuaris, kan men toegelaten worden als lid van het AG, waarna de titel actuaris AG (AAG) gevoerd mag worden. Na het behalen van het diploma Actuarieel Analist bestaat de mogelijkheid om de titel Actuarieel Analist AG te gebruiken.

Het Actuarieel Instituut (AI) is het opleidingsinstituut voor actuariële opleidingen, die zich onderscheiden door de combinatie van werken en studeren. Daarnaast houdt het AI zich bezig met in-company opleidingen en permanente educatie.

www.ag-ai.nl
info@ag-ai.nl

Telefoon:
030 6866150

Bezoekadres:
Groenewoudsedijk 80
3528 BK Utrecht

Actuarieel Genootschap
& Actuarieel Instituut

AG&AI